

Del 1

Språkplan för Munkedals Kommun
Rutin och screening skapar goda förutsättningar
för optimal språk-läs-och skrivutveckling

Innehåll	Sidan
1. Inledning	2
2. Syfte	
3. Förskolan	3
3.1 Syfte med handlingsplanen för förskola	
3.2 Styrdokument för förskola	
3.3 Samverkan	4
3.4 Val av observations- och kartläggningmaterial	
3.5 Riktlinjer för mottagande av flerspråkiga barn	5
4. Grundskolan	5
4.1 Syfte med handlingsplanen för grundskola	
4.2 Styrdokument för grundskola	
4.3 Samverkan	6
5. Test	
5.1 Kom ihåg vid all testning och bedömning	
5.2 Presentation av tester	7
5.3 Bedömningsstöd	8
5.4 Förslag på arbetssätt	
6. Screeningplan	10
7. Arbetsgång	

Denna språkplan är reviderad och omarbetad HT 2018 av Resursteamet i samråd med pedagoger inom skola och förskola.

Annika Belfrage, Maud Florén, Jonna Gunnerek, Heléne Nilsson och Anna Sunesson

1. Inledning:

Språket spelar en central roll i arbetet med att ge alla elever förutsättningar att utvecklas så långt det är möjligt. Språkets roll och betydelse för barns och elevers lärande ska lyftas fram, därför är handlingsplanen framtagen på uppdrag av skolchef, förskolechefer, kommunens rektorer. Handlingsplanen ska årligen ses över och revideras. Ansvariga för detta är kommunens specialpedagoger/ speciallärare i grundskolan, logoped, specialpedagog och språk - läs o skrivutvecklare i förskolan.

Vårt förhållningssätt i mötet med barn och elever har avgörande betydelse för hur de kommer att utvecklas som individer.

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga”

Få syn på språket, Skolverket 2012.

Konventionen om barnets rättigheter

Barnet skall ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att oberoende av territoriella gränser söka, motta och sprida information och tankar av alla slag, i tal, skrift eller tryck, i konstnärlig form eller genom annat uttrycksmedel som barnet väljer.

FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 13

Salamancadeklarationen

Varje barn har en grundläggande rätt till undervisning och måste få en möjlighet till att uppnå och bibehålla en acceptabel utbildningsnivå.

Salamancadeklarationen 2/2006 & salamanca+10, svenska Unescorådet 2006

2. Syfte:

Planen för ett språkutvecklande arbetssätt har utformats för att främja barn och elevers språk- och kunskapsutveckling i alla ämnen.

Språkplanen

- Ger alla pedagoger i kommunen gemensamma rutiner för att följa och upptäcka barn och elevers språk- läs- och skrivutveckling systematiskt och likvärdigt.
- Ökar insikten om förebyggande arbete och vikten av tidiga insatser för alla barn och elever.
- Stödja lärarnas bedömning av om en elev är i behov av extra anpassningar eller om en elev har kommit längre i sin kunskapsutveckling och är i behov av ytterligare stimulans.

3. Förskolan 1-5 år

3.1 Syftet med förskolans handlingsplan:

- Att ge alla barn i Munkedals kommun en likvärdig chans att utveckla sitt språk och sin kommunikation
- Att utveckla förskolans språkarbete
- Att uppmärksamma alla barns språkliga utveckling

3.2 Styrdokument

Skollagen

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skollagen 1 kap.4§, 2010:800

Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Skollagen 8 kap.10§, 2010:800

Förskolans läroplan

I förskolans läroplan (lpfö 98/2010) finns strävansmål som anger inriktningen på det pedagogiska arbetet. Individuella bedömningar av barnen ska inte göras däremot ska förskolepersonalen följa upp hur de utformar undervisningen för en god måluppfyllelse.

Förskolan ska sträva efter att varje barn

- tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv
- utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra
- utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner
- utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa
- erbjuder en miljö som stimulerar all form av kommunikation

Läroplan för förskolan, lpfö 98/2010)

3.3 Samverkan

Förskolan samverkar med

- BVC/Familjecentralen
- Barn och ungdomshabilitering
- Socialtjänst
- Västra Götalandsregionen t.ex. logopedmottagning och allergimottagning
- SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten)
- Biblioteket
- Skola
- Barn- och elevhälsa, Resursteamet

3.4 Val av observations- och kartläggningsmaterial

Kommunens Resursteam (logoped och specialpedagog) har tillsammans med förskolecheferna inventerat material för observation och kartläggning gällande språk och gemensamt beslutat att använda TRAS, K3 och Språkschema för flerspråkiga.

TRAS –*observation av språk i dagligt samspel*. Espenakk, U. m.fl.(2009). TRAS är ett systematiskt observationsverktyg som baseras på observation av barn i ett naturligt sammanhang. Syftet är att främja det systematiska arbetet med språkutveckling i förskolan. Metoden är att observera och beskriva hur barnet svarar på verksamhetens språkarbete, för att kunna förändra och utveckla arbetet utifrån behov. Observationerna utgör en grund för pedagogisk planering på gruppnivå. För att det ska vara ett systematiskt arbetssätt bör personalen på varje avdelning ha observerat alla barn minst en gång per år (rekommendation september-oktober). Om personalen märker att de behöver planera om det språkstimulerande arbetet är det lämpligt att göra en ny observation för att kunna utvärdera hur det nya arbetssättet fungerar.

K3 Balldin, K., Hedevåg, K.(2010). K3 står för *Kvalité, Kunskap och Kartläggning*. I K3 kartläggs många olika funktionsområden som t.ex. förmåga till uppmärksamhet, impulskontroll, organisationsplanering, motorik, perception, kommunikation, samspel och föreställningsförmåga. K3 genomförs av personal som har gått en utbildning i detta. K3 är användbar till exempel för att få en bred bild av barnet både i hem och förskolemiljö. Information inhämtas bland annat genom intervjuer med förskolepersonal och vårdnadshavare.

Språkschema för flerspråkiga genomförs av pedagog i verksamheten i samband med inskolningssamtal och utvecklingssamtal.

3.5. Språkligt arbete i förskolans verksamhet

Språklust ska användas som ett verktyg för språklig stimulans i alla kommunala förskolors vardag. Materialet bygger på samma grundvalar som *Före Bornholmsmodellen*, som visat sig ha god effekt vad gäller att förbereda barn inför kommande läs- och skrivutveckling i skolan. Arbetsboken i språklust har färdigplanerade aktiviteter som ska vara enkla och motiverande för barngrupper i förskolan. Arbetssättet är lämpligt att använda på gruppnivå.

Riktlinjer för mottagande av flerspråkiga barn i förskolan i Munkedals kommun är tänkt som ett arbetsmaterial för pedagoger i förskolan. Dokumentet innehåller både ramar utifrån styrdokument och tips på konkret material att använda i verksamheten. Dokumentet är framtaget av Resursteamet inriktning förskola år 2017.

Språkschema för flerspråkiga är ett underlag för kartläggning som finns med i *Riktlinjer för mottagande av flerspråkiga barn i förskolan i Munkedals kommun*. Det genomförs av pedagog i verksamheten i samband med inskolningssamtal och utvecklingssamtal. Syftet är att få en god bild av barnets språkliga vardag samt att påbörja samverkan med föräldrar.

4. Grundskolan - förskoleklass till och med årskurs 9

4.1 Syftet med grundskolans handlingsplan är

- att öka måluppfyllelsen i samtliga ämnen genom god läs- och skrivundervisning.
- att utveckla grundskolans läs- och skrivundervisning genom samsyn, gemensamma metoder och arbetssätt.
- att genom systematisk uppföljning analysera och utvärdera grundskolans arbete med läs- och skrivundervisning på organisation- grupp- och individnivå.
- att uppmärksamma alla elevers läs- och skrivutveckling genom kontinuerlig screening över tid för att följa elevens utveckling samt identifiera elever i behov av anpassningar.

4.2 Styrdokument

Skollagen

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skollagen 1 kap.4§, 2010:800

Ur Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2017:

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärarens ledning, såväl i helklass som enskilt.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- *Kan använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt.*
Lgr11 s .13

Alla som arbetar i skolan ska:

- *Uppmärksamma och stödja elever i behov av särskilt stöd.*
- *Samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.*

Läraren ska:

- *Ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, samt stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.* Lgr11 s .14

4.3 Skolan samverkar med

- BVC/Familjecentralen
- Barn och ungdomshabilitering
- Socialtjänst
- Västra Götalandsregionen t.ex. logopedmottagning och allergimottagning
- SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten)
- Biblioteket
- Förskola
- Barn- och elevhälsa

5. Val av test

5.1 Kom ihåg vid all testning och bedömning

- Läs alltid hela manualen eller handledningen före testningen
- Följ instruktionen exakt och läs innantill!

- Använd tidtagarur
- Var noga med att placera eleverna åtskilt
- Analysera resultaten på grupp och individnivå samt gör en sammanställning

5.2 Presentation av tester

Förskoleklass ska under höstterminen genomföra Skolverkets material *Hitta språket*, materialet blir obligatoriskt 2019. Syftet med materialet är bl.a. att läraren tidigt ska identifiera elever som visar indikationer på att inte nå de senare kunskapskraven i årskurs 1. Syftet är även att läraren ska upptäcka områden som behöver fokuseras på. Med en tidig kartläggning ges läraren en större möjlighet att identifiera och tidigt stötta de elever som är i behov av anpassningar. Förskoleklassen ska även arbeta med språklekar enligt Bornholmsmodellen. I Bornholmsmodellen i praktiken ges konkreta förslag på hur arbetet med Bornholmsmodellens språklekar kan läggas upp i förskoleklassen. Materialet innehåller metodiska tips, ytterligare lekar, konkreta exempel och kopieringsunderlag - allt för att underlätta lärarens praktiska arbete. Här finns repetitionslekar för de barn som behöver träna mer och arbetsblad och svårare övningar för de barn som behöver utmanas mer.

Förskoleklass gör testerna **Hur låter orden/Hitta bokstaven**. Dessa tester är normerade vilket innebär att man kan jämföra en elevs resultat eller klassresultat med en referensgrupp av elever i samma ålder. De flesta testerna är normerade utifrån den niogradiga stanineskalan, där 4–6 är normalvärden och 7–9 är resultat över genomsnittet. Resultat 1–3 är under genomsnittet och ska omedelbart uppmärksammas.

Hur låter orden/hitta bokstaven? Häggström, I. Brännström, (2008) Umeå, Ingread AB. Ett vetenskapligt utprövat grupprov för tidig kartläggning av fonologisk medvetenhet hos 6 - åringar. Materialet ger vägledning för olika förebyggande insatser. Kartläggningen omfattar tre olika delprov gällande fonologisk medvetenhet. Ska genomföras i september månad. **Hitta bokstaven** ska genomföras i maj månad.

Skolverkets nya kunskapskrav för årskurs 1 innefattar ett obligatoriskt bedömningsstöd <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/bedomning-i-grundskolan/bedomningsstod-i-amnen-i-grundskolan/bedomningsstod-svenska-svenska-som-andrasprak-grundskolan> Materialet Nya Språket lyfter ger möjligheter att följa den enskilda elevens språkutveckling.

De elever som gjort bedömningsstödet i årskurs 1 fortsätter med dessa i årskurs 2 och 3.

För de elever som går i årskurs 2 och inte gjort bedömningsstödet i årskurs 1 kvarstår DLS 2, Järpsten, B. (2013) Hogrefe Psykologiförlaget. Ett material för kartläggning av klassens färdigheter i läsning och skrivning. Kartläggningen omfattar fyra olika delprov; sammaljud, ordförståelse, rättstavning och läsförståelse. Testet genomförs i februari månad.

År 3 Nationella Prov. Uppföljning och planering mot målen. Eventuellt fortsatt arbete med Bedömningsstödet.

DLS 4 Järpsten, B & Taube, K. (2009) Hogrefe Psykologiförlaget. Ett material för analys av klassens läs- och skrivförmåga. Kartläggningen omfattar tre olika delprov, rättstavning, ordförståelse, och läsförståelse. Normerat för oktober månad.

År 5 Utvärdering och uppföljning av tidigare DLS-tester. Avstämning mot kunskapskraven i årskurs 6 och förberedelser inför de Nationella proven.

År 6 Nationella Prov. Uppföljning och anpassningar mot målen.

DLS 7 Järpsten, B. (2002) Hogrefe Psykologiförlaget
Ett material för analys av klassens läs- och skrivförmåga. Kartläggningen omfattar tre olika delprov, rättstavning och ordförståelse normerat för sep/okt månad. Läsförståelse normerat för februari månad.

År 8 Utvärdering och uppföljning av tidigare DLS-tester samt förberedelse inför Nationella Prov.

År 9 Nationella Prov.

5.3 Bedömningsstöd

Nya språket lyfter Skolverket (2017). Materialet är ett stöd för bedömning av elevernas språkliga förmågor i enlighet med kursplanerna i svenska och svenska som andra språk. Detta bedömningsmaterial ska användas i Munkedals kommun, från förskoleklass till årskurs 9 i samtliga klasser oavsett vilken skola eleven går på.

Nya språket lyfter <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/bedomning-i-grundskolan/bedomningsstod-i-amnen-i-grundskolan/bedomningsstod-svenska-svenska-som-andrasprak-grundskolan#h-> består av underlag för observationer med bas i såväl forskning som beprövad erfarenhet. Observationerna är indelade i områdena tala och samtala och vägar till läsning och skrivning. För området läsa finns sex avstämningar A – F. Det finns matriser på individ och gruppnivå.

5:4 Förslag på arbetssätt som kan användas genom hela skolgången:

En läsande klass: Färdiga lektionsplaneringar som sträcker sig över 30 min/dag eller 2,5 timme/vecka, som innehåller övningar i läsförståelse. Lektionsplaneringarna innehåller inget eget arbete eftersom samtalen kring texten är det centrala. Finns tillgängligt på www.enlasandeklass.se (Denna länk upphör 181231)

Genrepedagogik och Cirkelmodellen: En medveten kunskap om hur språket fungerar i olika sammanhang vilket underlättar för eleverna att lära sig språket och att lära på språket. Pedagogen utgår från elevernas förförståelse och visar på hur språket stegvis byggs upp genom att explicit visa på olika mönster i text vid läsning och skrivning i alla ämnen. Texter skrivs först gemensamt och därefter enskilt

Reciprok teaching: Är en modell för aktiv läsförståelse. Den vilar på fyra grundstrategier som goda läsare använder för att förstå det lästa. Det är att förutspå, ställa frågor, reda ut oklarheter och sammanfatta. Central i denna metod är att läraren guidar eleverna genom lärarledda övningar för att träna de olika strategierna.

6. Screeningplan

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetssätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Förskoleklass	Intresse, lyssna på/läsa böcker Högläsning och textsamtal Utveckling av elevens ordförråd Beskriva och återberätta texter och egna erfarenheter Bokstavskunskap Fonologisk medvetenhet Uttal/artikulation	Bornholmsmodellen, I. Lundberg Språklekar efter Bornholmsmodellen, I. Häggström Bornholmsmodellen i praktiken, M. Rydkvist God läsutveckling, I. Lundberg & K. Herrlin	Hur låter orden? Hitta bokstaven Hitta språket kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet i förskoleklass, Skolverket (obligatoriskt 2019)	September Maj Hösten	LegiLexi (för läsare)	

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetsätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 1	Elevens intresse för att lyssna/läsa böcker Högläsning och textsamtal Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta Fonologisk medvetenhet Ljud – tecken-sambandet Bokstavskunskap Ordavkodning Läsförståelse Ljudenlig stavning	Nya Språket lyfter! Skolverket Bornholmsmodellen, I. Lundberg God läsutveckling/skrivutveckling, I. Lundberg	Bedömningsstöd i Läs- och skrivutveckling Skolverket	September och maj	LegiLexi Flerspråkig kartläggning av avkodning och läsning (tillsammans med modersmåls lärare)	

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetsätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 2	Intresse, lyssna/läsa böcker Högläsning och textsamtal Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta Fonologisk medvetenhet Ordavkodning Läsflyt Läsförståelse Stavning	Nya Språket lyfter! Skolverket Bornholmsmodellen, I. Lundberg God läsutveckling / skrivutveckling, I. Lundberg	DLS 2 Samma ljud Ordförståelse Rättstavning Läsförståelse	februari	Bedömningsstöd i Läs- och skrivutveckling Skolverket (detta är obligatoriskt i år 1 från ht 2018) LegiLexi	September och maj

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetssätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 3	Intresse, lyssna/läsa böcker Högläsning och textsamtal Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta Fonologisk medvetenhet Ordavkodning Läsflyt Läsförståelse Stavning	Nya Språket lyfter! Skolverket God läsutveckling / skrivutveckling, I. Lundberg	Nationella prov	Mars - maj	Bedömningsstöd i Läs- och skrivutveckling Skolverket LegiLexi	November

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetsätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 4	Intresse, lyssna/läsa böcker Högläsning och textsamtal Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta Ordavkodning Läsflyt Läsförståelse Stavning Läsa/skriva i olika genrer	Nya Språket lyfter! Skolverket God läsutveckling / skrivutveckling, I. Lundberg Genrepedagogik – Gibbons, Stärk språket, stärk lärandet	DLS Rättstavning Ordförståelse Läsförståelse	okt	Uppföljning av nationella prov. Tester utifrån behov.	HT

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetsätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 5	Intresse, lyssna/läsa böcker Högläsning och textsamtal Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta Ordavkodning Läsflyt Läsförståelse Stavning Läsa/skriva i olika genrer	Nya Språket lyfter! Skolverket God läsutveckling / skrivutveckling, I. Lundberg Genrepedagogik – Gibbons, Stärk språket, stärk lärandet	Utvärdering och uppföljning av tidigare DLS tester	Okt/höst	DLS läsförståelse, läshastighet, rättstavning	

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetsätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 6	Intresse, lyssna/läsa böcker Högläsning och textsamtal Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta texter och egna erfarenheter Ordavkodning Läsflyt Läsförståelse Läsa/skriva i olika genrer	Nya Språket lyfter! Skolverket God läsutveckling / skrivutveckling, I. Lundberg Genrepedagogik – Gibbons, Stärk språket, stärk lärandet	Nationella prov		DLS ordförståelse DLS Läshastighet (Isbjörnen) DLS rättstavning	okt

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetsätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 7	Intresse, lyssna/läsa böcker Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta texter och egna erfarenheter Läsförståelse Läsa/skriva i olika genrer	Språket på väg. Skolverket. Genrepedagogik – Gibbons, Stärk språket, stärk lärandet Repeterande läsning	DLS Rättstavning Ordförståelse Läsförståelse	Sept./okt.	Uppföljning och eventuell utredning Samt uppföljning av resultat på nationella prov.	

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetssätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 8	Intresse, lyssna/läsa böcker Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta texter och egna erfarenheter Läsförståelse Läsa/skriva i olika genrer	Språket på väg. Skolverket Genrepedagogik – Gibbons, Stärk språket, stärk lärandet	Läsförståelse utifrån fakta- och skönlitterära texter, frågor på text.	Okt.	Förberedelser inför nationella prov.	

Ålder	Uppmärksamma i vardagen	Förslag till arbetssätt	Obligatoriskt	Tidpunkt	Förslag till kartläggnings test	Tidpunkt
Åk 9	Intresse, lyssna/läsa böcker Utveckling av ordförrådet Beskriva och återberätta texter och egna erfarenheter Läsförståelse Läsa/skriva i olika genrer	Språket på väg. Skolverket Genrepedagogik – Gibbons, Stärk språket, stärk lärandet	Nationella prov			

7. Arbetsgång:

- Specialpedagog på skolan ansvarar för beställning och distribution av screeningmaterial till klasslärare/svensklärare inför varje nytt läsår.
- Klasslärare/svensklärare genomför screening i samarbete med speciallärare/specialpedagog.
- Handledningen och givna instruktioner i samtliga tester skall följas.
- Speciallärare/Specialpedagog och svensklärare rättar screeningen.
- Analys och diskussion av resultaten samt kommande insatser sker i samråd mellan Speciallärare/specialpedagog, klasslärare/svensklärare och rektor. Lyfts i EHT på skolan.
- Utifrån bedömning av resultaten görs eventuellt en fördjupad läs- och skrivutredning av specialpedagog. Ansökan görs via blankett till Resursteamet.

- Sammanställning av de normerande testerna görs på klassnivå på respektive skola, senast maj månad.
- Specialpedagog/lärargruppen sammanställer kommunens samtliga screeningresultat under våren som presenteras för ledningsgruppen innan vårterminens slut. Sammanställning görs i ett stapeldiagram, där y-axeln visar antalet elever och x-axeln stanine-värdet från 1–9.
- Resultatet och analysen från *Hur låter orden* i förskoleklass lämnas till kvalitetsutvecklaren för övergripande kommunsammanställning.